

COMMISSIE OMGEVINGSKWALITEIT UTRECHT

Verslag van de Commissie Omgevingskwaliteit, gehouden op dinsdag 21 januari 2025, in het Stadskantoor kamer V30.

Aanwezig: J. Crepon, L. Sebregts, A. Mulder, G. Cito, E. Vlaswinkel (plv. voorzitter), G. Bosch, N. Huitema, Eric Rossen (afdeling Stedenbouw), Bettina van Santen (afdeling Erfgoed), C. van Barneveld (secretaris) en R. Taapken (uitvoerend secretaris)

Afwezig: J. Ector (voorzitter)

Voor adviezen zie: Bijlage planlijsten

Verslag

Vooroverleg en mededelingen

1. Rabo

CvB / VON-23-39602

Vooroverleg voor de ontwikkeling van het Rabo Master terrein, aanzet uitwerking beeldkwaliteit

Aanvraag : Gemeente Utrecht

Ontwerp : TeamV en Okra

Toelichting : Irene Horvers (Team-V) en Nefeli Kalanti (Okra)

Aanwezig : Greetje de Jager (Gemeente Utrecht)

(zie notulen 12/12 2023, 17/09 2024 en 07/01 2025)

Gespreksverslag

In de vergadering wordt ingegaan op een massastudie voor de woontoren (positie setback) en een studie voor de uitbreiding van gebouw Zilver. Bij gebouw Zilver wordt een levendige plint nagestreefd. Het bestaande gebouw heeft daarvoor een aantal belemmeringen (hoogteligging vloer, inwendige constructie en de buitentrappen). Om die reden wordt op de kop van het gebouw (zuidwest) een uitbreiding voorgesteld. Een uitbreiding met een bepaalde diepte is nodig om een goede relatie te leggen tussen binnen en buiten op plintniveau. Het nu gepresenteerde is een tussenstand.

Vervolgens worden de ambities en uitgangspunten voor de buitenruimte gepresenteerd. Er wordt ingegaan op de promenade, de semi-openbare binnentuin die de Dichterswijk met de Croeselaan verbindt, de interne hoofdverbinding met het Rabobankcomplex en de verbinding tussen binnen en buiten (gezonde woon-werkomgeving). Het is de bedoeling om buitenruimten te maken met verschillende karakters en sferen. Is zijn veel ambities (hittemitigatie, klimaatcomfort, infiltratie regenwater, tegengaan windhinder, het vergroenen van daken etc.). Ook wordt nog ingegaan op de tijdelijke situatie en de eindsituatie met het verlengde Forum.

De commissie reageert als volgt:

Stedenbouw

- De massastudies zijn inzichtelijk. De commissie is van mening dat de setback aan de binnenkant van het gebouw het meest toegevoegde waarde heeft (model C). Op die plek draagt een setback bij aan de menselijke maat en aan de beleving van de binnentuin. Op een hoger schaalniveau acht de commissie qua massa ook een monolithisch volume voorstelbaar. Er is dan een relatie met de andere boekensteun van de haak (eenheid in het ensemble).

- De commissie snapt de technische belemmeringen bij de plint van gebouw Zilver en het is belangrijk dat er een attractief programma komt in de plintlaag. Het is daarom een goede keuze om in het SP een eventuele uitbreiding mogelijk te maken. De vorm waarin kan dan nog verder worden bestudeerd. De commissie spreekt daarbij wel uit dat het haar voorkeur heeft dat de gevellijn wat terug ligt (model C) zodat de trap ruimte krijgt. Ook met een afronding van het nieuwe volume is het mogelijk om ruimte te creëren en de route te begeleiden (verfijning op het schaalniveau van de architectonische uitwerking).
- In de doorsnede lijkt het erop dat er in het volume aan de zijde van de Kruisvaartkade gewerkt wordt met een inpandige inkassing voor groen. De commissie raadt aan deze naar de rand te verplaatsen zodat de gevellijn aan de Kruisvaartkade diverser wordt en er vanaf maaiveld groen zichtbaar is op de daken.
- Het gebouw op de hoek raakt bijna de aanlanding van de brug. De commissie vraagt aandacht voor de overgang van gebouw naar groenstrook (ook is daar een hoogteverschil).

Landschap

- De commissie blijft moeite houden met de tijdelijke situatie. De aansluitingen en de doorwaadbaarheid in de tijdelijke fase zijn zeer zorgelijk (waarbij de busbaan geaccepteerd zal moeten worden). Het is ook niet goed te beoordelen hoe de verbindingen voor mens en dier nu worden geborgd. De commissie bepleit de komst van goede verbindingen en robuuste groenstructuren. Een doodlopende route moet worden voorkomen.
- Het groen langs de Kruisvaartkade vraagt om een robuuste, eenduidige inrichting. De lange lijnen in de stad en de daarbij behorende publieke routes vragen daarom aandacht. Hier liggen kansen om de Kruisvaartkade te transformeren naar een prettige en toegankelijke kade met voorzieningen en een goede inrichting.
- Het is heel lastig zichtbaar hoe e.e.a. nu en in de toekomst op elkaar moet gaan aansluiten (ook qua hoogteverschillen). Er is een studie nodig om dit goed in beeld te krijgen. Dit gaat over de aansluiting van de Promenade op de Kruisvaartkade, de aansluiting van de Kruisvaartkade op het Forum en de verbinding tussen de ontwikkeling Kruisvaartkade met het Matserterein.
- De binnentuin is half toegankelijk en half gesloten. Onduidelijk is of de binnentuin toegankelijk is of met een hek afgesloten wordt. Dat moet voorkomen worden. In de beoogde tijdelijke situatie is dit de enige route door het gebied. Dit vraagt nog nadere studie.
- Bij de voorgestelde bomen van de 2^e orde bestaat het risico dat deze klein zullen blijven door de groeisituatie op het dak (wind). Beplanting kan bijdragen om windhinder te voorkomen (gelet op de forse bebouwing rondom). De plantkeuze zou aangepast moeten worden aan de specifieke situatie (plantkeuze i.r.t. windstudie). Ook wordt aangeraden de daken van de lagere bouwdelen te vergroenen.

De commissie onderschrijft de ambities voor de inrichting van de buitenruimte. Het plan is een goede aanzet qua beplanting en inrichting. Ze ziet uit naar de volgende stap.

2. Isotopenweg naast nummer 1

RT

Vooroverleg Nieuwbouw Duurzaam Depot Collecties Utrecht

Aanvraag : Gemeente Utrecht

Ontwerp : DP6

Toelichting : architecten Helga Boks en De Jong (DP6)

Aanwezig : Wietske Forma (VGU)

(zie notulen 18/10 2022 en 21/03 2023)

Gespreksverslag

Het voorgaande ontwerp had, om opwarming van het gebouw te beperken, een lichte kleurstelling (beton). De architect stelt hierin een wijziging voor die voortkomt uit de problemen met de aansluiting

op de stroomvoorziening (netcongestie). Om de stroomvoorziening te garanderen is voor een off-grid systeem gekozen met behulp van pv-panelen op de gevel in combinatie met een opslagvoorziening voor de stroom. Om voldoende stroom op te wekken wordt de gehele gevel rondom voorzien van pv-panelen ((van reflecteren naar 'absorberen en opwekken'). Er wordt een zwarte en een groene variant getoond, met drie verschillende gevelindelingen, te noemen gesinterd, geschubd en gestreept.

De commissie reageert als volgt:

- De abstractie van het volume en de schaalloosheid ervan dient met de keuze voor de materialisering en de gevelindeling behouden te blijven. Bij de gestreepte variant ontstaat er een schaalverdeling wat ten koste gaat van de schaalloosheid van het object. Ook de plaatsing van de ramen kan gaan conflicteren met de belijning. De commissie spreekt daarom de voorkeur uit voor een 'abstracte, schaalloze monoliet' en ze ziet in de gesinterde variant de beste kansen. Op die manier wordt het gebouw als het ware een 'kunstobject'. De commissie volgt de voorkeur van de architect voor de zwarte kleurstelling. Met een verfijnde uitwerking kan hier een bijzonder gebouw ontstaan dat recht doet aan de gewenste 'landmark'.
- De bevestiging van de panelen luistert nauw en bevestigingsmiddelen dienen zo onopvallend mogelijk aangebracht te worden. De commissie ziet een mock-up tegemoet.
- Ten behoeve van de abstractie van het geheel dient de dakopbouw zo onopvallend mogelijk gemaakt te worden. Het gebouw gaat van licht naar donker en de commissie adviseert de consequenties hiervan op de uitstraling van de dakopbouw te onderzoeken.
- De materiaalkeuze heeft een grote impact op de milieubelasting, maar dat wordt grotendeels gecompenseerd met de opwekking van de energie. Vanuit duurzaamheidsoptiek spreekt de commissie de complimenten uit voor de omkering op conceptueel niveau en het denken daaromtrent.
- Natuurinclusiviteit wordt volledig geweerd uit de bebouwing, omdat dit gevolgen kan hebben voor de collectie. Dit legt wel een extra verantwoordelijkheid op het omringende terrein om dit zoveel mogelijk ondersteunend voor de biodiversiteit te maken. Natuurinclusiviteit is een thema dat nu alleen in de buiteninrichting (en dan met name in de sokkel) kan worden ingezet.

De commissie ziet de verdere uitwerking (inclusief mock-up, detaillering en bemonstering) tegemoet in de aanvraag om omgevingsvergunning.

3. Vredenburg 8

CvB / 0030746

Aanvraag Omgevingsoverleg voor het wijzigen van de voorgevel

Ontwerp : Heyligers Architects

Toelichting : architect Glissenaar (Heyligers Architects). Zie verslag 26/11 2024.

Gespreksverslag

De architect geeft een toelichting op het gewijzigde ontwerp voor de renovatie van de gevel van de voormalige bioscoop & de woning Gerrit Rietveld. Het nieuwe ontwerp is geïnspireerd door de geschiedenis van het gebouw. Het voorstel betreft het terugbrengen van de glazen boxen op de gevel zoals deze in 1936 zijn gemaakt. Uitgangspunt is een 'low'tech uitstraling: een gevelpui systeem dat refereert aan de stalen 'stoeltjes' profielen die veel werden gebruikt in de modernistische architectuur: een combinatie tussen stalen kozijnprofielen als Jansen Arte 2.0 + Art 15. De LED verlichting wordt in een grid gemonteerd waarbij het mogelijk is tekstberichten en patronen op de gevel te maken, het is niet de bedoeling fotografische afbeeldingen op de gevel te presenteren. De intensiteit van het licht moet terughoudend zijn. Via proefopstellingen wordt nog onderzocht welk type glas, eventueel voorzien van een print het gewenste resultaat heeft zodat de boodschappen leesbaar zijn en het licht wel of niet gefilterd wordt.

De commissie reageert als volgt:

- Het concept dat geïnspireerd is op de geschiedenis werkt goed. De commissie kan zich vinden in de hoofdopzet en is blij met de gezette stappen. Het voorstel is een mooie aanvulling op de reeks ontwikkelingen van dit pand. Ze vraagt in de verdere uitwerking aandacht voor de onderstaande punten.
- Het ontwerp staat of valt bij de verdere uitwerking en de detaillering. Aangeraden wordt een mock-up te maken om te testen hoe de gelaagdheid van het paneel gaat werken, inclusief de verlichting. De gevel zal in het dagbeeld ook een aantrekkelijke uitstraling moeten hebben. Wellicht is de toepassing van getint glas een overweging waard.
- Het samenspel tussen plintlaag en het bovendeel vraagt nog aandacht. Dit heeft betrekking tot de manier waarop de reclame is verwerkt in de eerste band. Zoveel mogelijk continuïteit in de banden is gewenst. Daarnaast wordt aangeraden de positie van de entree te heroverwegen. Is het mogelijk een asymmetrische opzet te kiezen die meer aansluit bij de oorspronkelijke opzet?
- De werking en programmering van de LED banden vraagt aandacht en een nadere onderbouwing (content, intensiteit, tijdstippen etc.). Gelet op de geschiedenis van het pand gaat de commissie mee in het voorstel, maar er mag nadrukkelijk geen sprake zijn van overheersende reclames of van lichthinder (gelet op de woningen in de directe omgeving). De ingreep moet een meerwaarde zijn voor de stad. Vanuit het oogpunt van cultuurhistorie is een variant op de letters Vreeburg denkbaar (als vaste programmeeroptie).

De architect geeft aan dat het ontwerp geen replica van Rietveld is, maar wel een eerbetoon. De commissie ziet de verdere uitwerking met belangstelling tegemoet.

4. Rooseveltlaan 316 t/m 436 en Trumanlaan 307 t/m 427

RT / 0005024

Aanvraag omgevingsoverleg voor het verbouwen en optoppen van twee flatgebouwen

Aanvraag : Salverda Bouw

Ontwerp : Het Atelier 19 Architecten

Toelichting : architect Eijkelkamp

(zie notulen 15/10 2024)

Gespreksverslag

De architect is in de vergadering aanwezig om het ontwerp toe te lichten. De commissie heeft eerder een reactie gegeven (15 oktober 2024) ten dienste van de eerste Omgevingstafel. De huidige reactie zal worden aangeleverd voor de tweede Omgevingstafel. De gemeente zal vervolgens een integraal advies opstellen. Omdat het een relatief complexe opgave betreft is de architect uitgenodigd in de commissie om het plan toe te lichten.

De architect geeft aan dat het de bedoeling is de flats te verduurzamen en ze een nieuw elan te geven. Daarnaast worden woningen toegevoegd in de plint, wordt een extra bouwlaag toegevoegd (meer woningen), wordt er een lift geplaatst om extra doelgroepen te faciliteren en worden de bergingen voorzien op het achter terrein. De nieuwe elementen worden allemaal uitgevoerd in een gelijke kleurstelling en materialisering, zodat alle nieuwe toevoegingen eenduidig zijn. De twee flats zijn 'familie' van elkaar, maar de Rockpanel panelen voor de opbouw verschillen qua tint. De kopgevels worden aan de buitenzijde geïsoleerd en afgewerkt met minerale steenstrips. Uitgangspunt is het namaken van het beeld van de bestaande situatie, met een beproefd systeem.

De commissie reageert als volgt:

- Zoals eerder aangegeven is ze enthousiast over de optopping. De toename van woningen biedt een meerwaarde. Ook qua vormgeving als zelfstandig element is de hoofdopzet goed gekozen.

- Voor de verdere uitwerking van de nieuwe elementen adviseert de commissie onderscheid aan te brengen tussen de nieuwe toevoeging (de opbouw), de ingrepen in het gebouw (isoleren gevels, puin in de plintlaag en de liftschacht) en de uitwerking van de bergingen. Deze drie onderdelen hebben elke een eigen betekenis. Bij de ingrepen in het gebouw is het aansluiten op de bestaande situatie een goed uitgangspunt, bij de bergingen wordt juist een landschappelijke inpassing verwacht en de optopping mag herkenbaar zijn als zelfstandig element (versterken uniciteit).
- De commissie adviseert de materialen en kleuren te herzien. Ze kan zich niet vinden in de toepassing van Rockpanel en van minerale steenstrips is ze ook geen voorstander. Ze raadt aan te onderzoeken hoe dit bij de renovatie van de flats aan de Marschallaan is uitgevoerd. Ook de detaillering is in dit verband relevant. M.b.t. de optopping raadt ze aan een duurzamer materiaal toe te passen met minder milieu impact dat mooier verouderd (bijvoorbeeld Bamboe). Ook geeft ze in overweging het lifftorentje iets verder van het gebouw te plaatsen en deze een eigen uitstraling te geven (iets spannender maken). Bij de opbouw luistert de detaillering van de overgangen nauw (t.a.v. de bestaande dakrand en bij de aansluiting van de balkons).

Op stedenbouwkundig- en landschappelijk niveau adviseert de commissie (wellicht in samenspraak met de gemeente) om nader te studeren op de inpassing van de bergingen en op de zone aan de straatzijde.

- De commissie heeft eerder haar twijfels geuit over de impact van de bergingen. Het probleem van de doodse plint wordt nu verplaatst naar het binnenterrein. Er ontstaat op deze manier geen prettige achterkantsituatie, er is meer verharding dan noodzakelijk, er gaat groen verloren en de relatie tussen openbaar gebied en bergingen is in het midden van het plangebied niet op orde. Ook hekwerken moeten zoveel mogelijk voorkomen worden. De commissie adviseert tussenopties te onderzoeken. Bijvoorbeeld door een deel van de bergingen wel in het gebouw te behouden. Ze raadt aan om samen met een landschapsarchitect tot en integraal ontwerp te komen. Er lijken nu kansen onbenut om een zo groen mogelijk binnengebied te maken met een betere ecologische waarde.
- De commissie heeft eveneens twijfels bij de inrichting van de zone aan de straatzijde. Het risico bestaat dat bewoners de privé zone gaan bestraten (of bebouwen). Dat de voorzijde wordt geactiveerd is op zich goed, maar ook hierin zitten risico's. Ze raadt eveneens aan te onderzoeken of er een directe relatie kan worden aangebracht tussen de keukens en het openbare gebied.

De aanvragers geven aan dat er nog veel onderdelen met de bewoners moeten worden besproken, dus dat er nog meerdere mogelijkheden zijn om het plan verder te bestuderen. De commissie ziet de vervolgstappen tegemoet.

5. Stationshal 17

RT / 0019985

Aanvraag omgevingsoverleg voor het wijzigen van de entree van een kantoorgebouw

Ontwerp : Studio NVB

Toelichting : architect Niek van Brussel (studio NVB)

Omgevingsoverleg

Het betreft een Omgevingsoverleg. Dit betekent dat er een integraal advies zal komen van alle betrokken afdelingen van de gemeente bij het plan, naar aanleiding van een te houden tafel. Een tafel is een overleg waarbij de betreffende afdelingen hun pre-adviezen bespreken en tot een definitief integraal advies komen. Dit welstandsadvies is dus nog een pre-advies en kan hierdoor nog wijzigen. Het definitieve integrale advies, inclusief het welstandsadvies, wordt na deze tafel met de aanvrager gedeeld.

Gespreksverslag

De ingreep realiseert een nieuwe entree voor de kantoorgebouwen Katreinetoren en Laag Kathreine en voegt een nieuw atrium tussen beide panden toe voor een droge oversteek (verbindingsbrug) en verblijfsruimte. De toegang komt binnen het station te liggen, maar is toegankelijk zonder de NS-poortjes door te gaan. Het glazen atrium heeft een zigzag-vorm, geïnspireerd op het koppelstuk tussen treinstellen. De binnenruimte zal worden vergroend en doet dienst als verbinding tussen beide panden en als verblijfsruimte.

Conclusie: Voldoet in principe

De commissie is enthousiast over het getoonde ontwerp. Het weer zichtbaar maken van de bestaande structuur is een goed uitgangspunt. Ook het concept voor de 'kas' spreekt bijzonder aan. Het is van belang dat concept op de verschillende niveaus goed uit te werken en in te vullen. Ze geeft de volgende suggesties mee:

- In het interieur gebeurt nu heel veel op een klein oppervlak (bestrating, hekwerken etc). De commissie adviseert om de rust hierin zoveel mogelijk te bewaren.
- De binnentuin oogt nog te weinig als een intieme verblijfsruimte. De getoonde referenties zijn overtuigend en het doel dit beeld na te streven wordt onderschreven. Het toevoegen van verticaal groen in het atrium kan dit effect versterken. De commissie raadt aan om hiervoor samen te werken met een landschapsarchitect.
- Neem verduurzaamheidsmaatregelen die er echt toe doen en voorkom gimmicks. Het recyclen van het beton in een meubel zal weinig bijdragen aan een milieuvriendelijker gebouw.

Afsluitend raadt de commissie aan te studeren op de herkenbaarheid van de betekenis van de entree. Het moet voelbaar zijn dat de entree voor de kantoorstoren een ander domein is dan de entree van het stationsgebied. Ze ziet de vervolgstappen met belangstelling tegemoet.

6. Informatiesessie Hollandsche Waterlinie

CvB

Vooroverleg

Aanvraag : Gemeente Utrecht

Toelichting : Maarten Mesman (afdeling Erfgoed)

Gespreksverslag

De heer Mesman is in de vergadering en informeert de commissie over de Hollandsche Waterlinies met daarin een focus op de linie die op Utrechts grondgebied ligt. Ingezoomd wordt op het Wereld Erfgoed en de uitgangspunten voor het behoud van dit erfgoed voor de toekomstige generaties. Het erfgoed heeft verschillende beschermingsregimes en binnen de aangewezen zones hebben veel objecten een monumentstatus (forten, sluisen etc.). Ingegaan wordt op de geschiedenis van het stelsel en de wijzigingen die in de tijd zijn aangebracht. Bij wijzigingen binnen de beschermingszones wordt gestreefd naar een juiste balans tussen erfgoedwaarden en de ingrepen. Uitgangspunt is de structuur zichtbaar en beleefbaar te houden. Om dat te bereiken zijn kernkwaliteiten benoemd die betrekking hebben op: strategisch landschap, watermanagement (sluisen, dijken, kanalen) en militaire werken (vestingen, forten). Alle elementen zijn (en worden) op kaarten zichtbaar gemaakt.

Binnen het gebied liggen er veel gemeentelijke opgaven en ambities (netuitbreiding Noorderpark, het realiseren van sportvelden, het versterken van natuur/ecologie/recreatie, het opwekken van windenergie en de ontwikkelingen van de stedelijke knopen Lunetten en Galgenwaard). Het gebied staat onder druk en om een goede afweging te maken zijn er '*principes voor visuele integriteit*' opgesteld. Nederland beschermt werelderfgoed Hollandse Waterlinies via de Omgevingswet. De provincies hebben deze wettelijke bescherming uitgewerkt in hun provinciale

omgevingsverordeningen waaraan de gemeenten zich moeten houden. De regelgeving bepaalt dat de unieke universele waarde (OUV) van het werelderfgoed niet mag worden aangetast.

Het Rijk is eindverantwoordelijk voor de Hollandse Waterlinies. De Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed (RCE) is onderdeel van het ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap (OCW) en uitvoerder van erfgoedbeleid dat het OCW en RCE samen maken.

De commissie reageert als volgt:

- De presentatie is zeer inzichtelijk. Het is een goed overzicht wat de commissie kan meewegen in haar adviezen. Het verhaal is nodig om de verschillende elementen te kunnen herkennen.
- Het is een opgave om de beleving van het geheel te versterken. Aangegeven wordt dat samen met de buurgemeenten gewerkt wordt aan een educatief programma en dat er bijvoorbeeld bij de inrichting van de openbare ruimte gestreefd wordt naar een eenduidige inrichting met bijvoorbeeld herkenbaar straatmeubilair. Het is goed om 'het versterken van de beleving' nadrukkelijk in de beleidsstukken als opgave te benoemen.
- De volgorde van de beoordeling van plannen is de commissie niet geheel duidelijk. Zo is er bijvoorbeeld in het 'vrijdagoverleg' van gedachten gewisseld over de opgave bij stadion Galgenwaard waarbij de leden geen kennis hebben kunnen nemen van de standpunten van de RCE of de Provincie. Aangegeven wordt dat er een onafhankelijk provinciaal kwaliteitsteam is dat het 'gemeenschappelijk orgaan' adviseert. De commissie wil hierin graag meer afstemming.
- De ontwikkeling van Rijnenburg staat los van het beschermde erfgoed.

Afsluitend wordt aangegeven dat er een projectopdracht is om in beeld te brengen waar opgaven en ambities (vanuit de RSU) kunnen schuren met het ruimtelijk perspectief voor de hele waterlinie. Deze zal t.z.t. gepresenteerd worden aan de commissie. De commissie hierbij in overweging ook de Utrechtse 'barcode' te betrekken.

Erfgoedplannen (Leon, Alenca, Bettina en Ruud in ruimte V36)

1. Oudegracht 42-44-46-48

RV / 0035850

Aanvraag omgevingsvergunning voor het uitvoeren van herstelwerkzaamheden aan de werfkelders
Toelichting : Bettina van Santen

Advies: voldoet onder voorwaarden

De aanvraag betreft herstelwerkzaamheden van de werfkelders op de locaties: Oudegracht 42, 44, 46 en 48. De herstelwerkzaamheden zijn op hoofdlijnen: het oplossen van lekkages en het herstellen van scheuren. Voor de aanvraag is een plananalyse gemaakt door afdeling erfgoed met een aantal aandachtspunten. De commissie heeft hiervan kennisgenomen en volgt deze.

Het advies is positief onder de voorwaarde dat de exacte uitwerking van verschillende onderdelen nog ter beoordeling aan de afdeling Erfgoed wordt voorgelegd.

Deze betreffen:

- Als er sprake is van het aanbrengen van L-wanden en het verplaatsen van bestaande spuwiers dan dienen deze nog nader te worden uitgewerkt op tekening inclusief een werkomschrijving. De L-wanden dienen reversibel en zonder bevestiging aan de gewelven en kades gemaakt te worden.
- Er wordt trascementspecie toegepast voor metselwerkherstel. Dat is een vrij harde mortel die vaak lastig combineert met zacht historisch metselwerk. Als gevolg van het toepassen van te harde mortels kan schade ontstaan aan het metselwerk. Daarom moet de samenstelling van de mortel worden afgestemd op de hardheid van de bestaande stenen.

Dit geldt ook voor de injectiemortel. Deze dient qua hardheid en samenstelling te worden afgestemd op het bestaande werk. Toepassen van een kalktrasmortel is wel voorstelbaar. Hier dienen de rapporten nog op te worden aangepast.

- Bij de uitbolling wordt plaatselijk metselwerk verwijderd en wordt met bestaande stenen metselwerkherstel uitgevoerd. Deze uitbolling bevindt zich op een plek vrij dicht bij de geboorte van het gewelf en brengt daarom weinig constructieve risico's met zich mee. De noodzaak voor uitvlakken van dit muurwerk is niet constructief aangetoond. Alleen als blijkt dat dit constructief noodzakelijk is, is deze ingreep voorstelbaar. Dit moet nog nader worden onderbouwd.

2. Stalplein de Haar

Toelichting : Bettina van Santen

Voor de entree van kasteel De Haar ligt het Stalplein. In het midden van het plein ligt een grasveld met daaromheen een half verhard pad. Bezoekers lopen over dit pad om een ticket te kopen, het restaurant te bezoeken of naar de toiletten te gaan. Tevens is een deel van het pad ingericht als terras. Voor het plein is een nieuw ontwerp gemaakt met het voorstel om de volgende punten aan te passen:

- Het half verharde pad rondom het plein is niet geschikt voor invaliden en niet praktisch voor het terras. Het voorstel is om de half verharde bestrating te vervangen door gebakken klinkers.
- De oude kruispaden door het grasveld worden hersteld. Het bestaande ornament in het midden van het gras blijft behouden. De kruispaden komen hier samen.
- Tegen de oostelijke muur wordt het plantvak hersteld.

Advies: Te herzien

De commissie heeft kennisgenomen van de plananalyse van afdeling erfgoed. De commissie is positief over de reconstructie van de oude kruispaden en over het nieuw aan te brengen plantvlak. Voor de bestrating van het pad rondom het plein volgt de commissie het advies van afdeling erfgoed. Ze adviseert dit onderdeel te herzien.

Het aanbrengen van klinkerbestrating rondom het gazon is niet voorstelbaar, hoewel er begrip is voor het beter toegankelijk maken van de omgang voor minder validen en voor het gebruik als terras. Klinkers sluiten onvoldoende aan bij het oorspronkelijke beeld. Aanbevolen wordt een voorstel te doen van een type gebonden verharding die het oorspronkelijke beeld beter benadert. Voorbeeld is het product Stabilizer dat ook bij het Zoicherplantsoen is toegepast.

De commissie benadrukt daarbij dat er moet worden gestreefd naar het beeld van de paden zoals in de historische situatie. Waarbij zowel het rondgaande pad als de kruispaden van één bestratingmateriaal zijn en waarbij er een 'zachte' overgang is tussen gras en pad. Ze ontraadt de toepassing van een Cortens-stalen rand.

Overige bouwplannen

De adviezen, genoemd in de planlijst d.d. 21 januari 2025, zijn met een preadvies van de secretaris tot stand gekomen. De pre-adviesing is mede verricht op basis van de aan de verschillende beleidsniveaus verbonden criteria, zoals vastgelegd in de welstandsnota. Op deze manier wordt invulling gegeven aan de zogenaamde 'kan-bepaling'. Daarnaast wordt het plan getoetst in relatie tot de monumentale waarde. Met de vaststelling van dit verslag zijn de pre-adviezen geaccordeerd.

Rondvraag en sluiting

Aldus vastgesteld 27 januari 2025

De voorzitter,

De secretaris,

E. Vlaswinkel plv. voorzitter

C. van Barneveld